

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Szőchenyi-utca 34-ik szám. SZELÉNYI és TÁRSA nyomdája.
A lap megjelen minden szerdán és szombaton:

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
RUTKAY MENYHÉRT.
Helyettes szerkesztő:
BUDAI JÓZSEF.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2-50 kor
Egyes szám ára 14 fill.

Katholikus autonómia.

— Fából csinált vaskarikák. —

Magyarországon minden felekezetnek van önkormányzata, csupán a 9 millióból álló katolikus felekezetnek nincsen. A legszámosabb tagból álló felekezet tehát gyámság alatt áll. Vagyonaival, iskoláival nem rendelkezik, hanem mint gyámoltalan, tehetetlen árva, kormányunk gondnokoskodik fölötté, míg nagykorúságát eléri.

Jogát az autonómiához senki sem tagadja, de a kiktől függ annak a megadása: a király, a püspöki kar és a kormány, egyik sem enged a maga hatalmi köréből. A püspöki kar, főképp a világi elem, vagy mint Zichy Nándor mondja, a *laikusok* (!) befolyásolásának növekedésétől retteg. A kormány, mely ez idő szerint minden hatalmat kezében tart, szintén nem eresztí a prédáját.

Már kezdetben lehetett látni, hogy a mostani gyűlés eredményre nem vezet, hisz kik évekkel ezelőtt, az egyházpolitikai törvények megalkotása után ezt a kongresszust összehívták, azok sem vették komolyan a mozgalmat, hanem eszüknek tekintették a háborgó katolikus elemek lecsendesítésére. A mostani kormány már bevezetett helyzet előtt állott, összehívta találta a kongresszust, mely kétségkívül egyik legterhesebb örökség gyanánt szakadt a nyakába.

Daczára ennek, ezt az ügyet mégis elintézhette volna közmegelegedésre, ha lett volna benne méltányosság és jóakarát. Hisz a katolikus egyház hazafiságához a maga egészében szó sem férhet, s a Zichy Nándor-féle vallási rajongók, kik hitükért a hazát megtagadják, hála Istennek, kivétel számba mennek. Ha meg lehetett adni az autonómiát a görög-keletieknek, a görög katolikusoknak, kik egyházi czégér alatt iskoláikban nyíltan hirdetik az államellenes tanokat, miért tagadják meg a katolikusoktól? Valóban érthetetlen.

Mert a 27-es bizottság munkájából

még elfogadás esetében sem lesz önkormányzat. Vagy pedig olyan önkormányzat lesz belőle, a milyent nem látott még a világ. Alkotnak egy testületet, melynek hiányzik a hatásköre, mely semmi dologban önállóan nem intézkedhetik, mely javasolhat (!), de azt tekintetbe csak úgy veszi a kormány, ha akarja. Ilyen megalázó és meddő szerepre hol kapnak komoly, önérzetes férfiakat? Az iskola nem a tettek, az igazgatókat kinevezem én, a fegyelmi eseteket felülbírálom én, a pénzeket kezelem én, s végül vagyok kegyes meghallgatni és *figyelembe nem venni*, hogy a titeket közvetlenül érintő ügyekről miként gondoldokoztok. Igazán csodálatos, hogy olyan hitbuzgó ember, mint Apponyi gróf, ezt a tervezetet elfogadásra ajánlhatta és a maga nagy tekintélyével fedezni próbálta. Hisz önkormányzat czimén valóságos jármot akarunk akasztani e felekezet nyakába. Ennek pedig ne örüljön senki, s *legkevesebbé a protestáns felekezetek*. Mert a 30 éve fennálló erdélyi katolikus autonómia arról győzött meg minket, hogy a világi elemnek bevonása a katolikus önkormányzat körébe, mérséklőleg hatott az ecclesia militans harci kedvére. A vallásos szellem megóvása mellett az autonómia létesülése óta bizonyos fokú türelem és szabadabb gondolkodás vert ott gyökeret, melylyel mindég számolni kell a főpapoknak, még a vallási türelmetlenség megtestesülésének, a grófi születés egyetlen érdeme püspökségbe esőppent Majláth grófnak is. A 60-as évek elején, midőn a híres patenst kiadták, Bartakovics egri érsekkel az élén, a katolikusok összesége sietett a megtámadott protestánsok védelmére, de vajjon felemelkedné-e mai napság a klérus a hazafiság ilyen magaslatára? A püspöki kar, úgy látszik, már kiegyezett a kormánnyal, mert pártolja a 27-es bizottság javaslatát. Az autonómia, úgy látszik, csakis olyan feltétel mellett létesülhet, ha a kormány, a fő-

papok mostani hatalmát nemcsak meghagyná, de növelné. Am a püspöki kar hatalmának további növekedése, tekintettel a Rómától függő helyzetre, nem lehet magyar érdek, következésképp az állam érdekével is ellentétes. Mert mikor Francia-, Olasz-, Belga- és Spanyolországban, mint Ugron magát kifejezi, „üldözik a katolikus hitet“, akkor semmi egyéb sem történik, mint az, hogy a klérust leszoritják az illetéktelen politikai térről és visszautalják a számára egyedül illetékes vallási mezőre. Ugron beszéde a latin népek katolikus üldözéséről, egyenesen neveltséges, hisz *ezek a népek teljes egészeikben katolikusok*, olyan bolond embert és nemzetet pedig nem tart a föld, ki *önmagát* üldözné. Az igazság az, hogy Ugron Gábor ma a legnagyobb ultramontán Magyarországon s ezt lapunk, a mely e vád ellen őt annyiszor megvédelmezte, kénytelen ma beismerni. Isten őrizzen bennünket olyan katolikus felfogástól, mint az Ugroné, hisz ha ez győzedelmeskednék, a felekezeti türelmetlenség lángja rövid idő alatt elborítaná hazánkat. Az Ugron beszédeit a sorok közt kell olvasni. Sok olyan van benne, a mit el nem mond, de hallgatójával és olvasójával kitaláltat. Nem autonómia kell neki, de fegyver más vallásfelekezetek megtámadására. Ha az ő eszméi nálunk győzedelmeskednének, itt is ismétlődnie kellene a spanyol, francia állapotoknak. Elvégre is az állam legfőbb az államban.

A mi az autonómia létesülése esetén a többi felekezetekre s főképp a protestánsokra igazán féltelmes, az a katolikusok óriási vagyona. A 120 millió, melyre a püspökök jövedelmét és vagyonaát nem is számítva, a katolikusok igényt formálnak, olyan hatalmat ad majd e testület kezébe, melylyel, főleg ha Ugron-féle szellemben és felfogással kezdik azt kezelni — tönkre tehetik a protestánsokat. Mert csodálatos, de ugyan, a katolikus vallás itt a hazában

ROSENBERG GYULA

szőnyegek, függönyök, takarók és pokróczok nagy áruháza
a volt Makra-féle helyiségben (Debreczeny haz)

Móhr Károly ural szemben.

Gyapju, csipke és tüll **függönyök**. Futó- és szalon-**szőnyegek** minden minőségben. **Paplanok** és **matraczok** lószőr és afrique (tengeri fű).

A legolcsóbb szabott árak minden darabon feltüntetve.

elsőrangu női divat-áruháza
a színház-épületben.

Szíves értésére adom a tisztelt hölgyközönségnek, hogy az **őszi és téli idényre** valódi **szövet- és selyem újdonságaim** teljes választéka beérkezett. Mintákkal vidéke készséggel szolgálók és minden rendelést **bérmétesen** küldök.

Szigoruan szabott árak! Készfzetésnél 5 százalék engedménnyel.

nem kíván a nemzetiségek rovására terjeszkedni, hol ilyen törekvéseinek és sikereinek még a protestánsok is tapsolnának, hanem beéri a magyar nyelvű protestánsok elhódításával s hogy ezt elérhesse, a főpapok egy része még lelkeknek pénzen való vásárlásától sem irtózik.

Ha ennek a nagy vagyonnak mikénti felhasználása fölött a püspöki kar rendelkezne, el lehetünk rá készülve, hogy a Majláth-féle szellem türelmetlensége folytán maholnap békebontó jezsuiták jutnának a vezérszerephez. Ezért kell a világi elemet minél nagyobb számban bevonnai az autonómia körébe. Mert a katolikus vagyon csak ezek által juthat a közoktatás medrébe, a mi már nemcsak katolikus, de egyszersmind nemzeti érdek is.

Felsőjog, püspöki és kormányhatalom korlátozása és tömeghatalom megteremtése nélkül a katolikus autonómia — *fából csinált vaskarika lesz.*

A miskolci zsidóság szégyene.

Ime bekövetkezett, a mit előre láttunk, a mire jó eleve figyelmeztettük zsidó polgártársainkat: az új zsidó templomban a magyar nyelv jogáért pörre mentek. Pörbe fogták a hazafias, a magyar zsidókat azért, mert nem akarják meg- és átvenni imaszékeiket az új templomban azon indoklással, hogy ők a magyar istenítisztelet kedvéért, a magyar nyelv felvétele mellett mentek bele ebbe az üzletbe, ámde ezt a feltételt nyilván nem kapják meg. És pörbe fogják őket azok a settenkedő, hazafiatlan zsidók, a kik ilyen csalárd üzletet még a polgári törvények segítségével is rájuk akarnak erőszakolni. A hazafias magyar zsidókra akarják ráerőszakolni a német nyelvet és erre segítségül készülnék hívni a magyar törvénykezést.

Azt gondolja e gyászos népség, hogy a liberálisizmus e hazájában a törvény rideg paragrafusai révén megkerülhetik még az államot magát, az állam törvényét is! Mert hiszen a magyar állam törvénykezésének legelső kötelessége a magyar államnak, a magyar nemzetnek, a magyar nyelvnek fensőbbiségét megvédeni, emelni.

Nos, hát ehhez már rettenetes örütség kell!

Hanem, ugy látszik, hogy ezen népségnél teljes mérvében meg van ez az örület. Mert hiszen még a legnagyobbfoku pessimizmussal sem mertük volna elképzelni, hogy olyan előzetes leczkék után, a minőket ezen lapok hasábjain is elmondottunk, mégis ilyen vak örülettel és tajtékzó dühvel támadjanak a magyar nyelv előjoga ellen.

Mi nem akarunk az ő szégyenletes pörükbe beleszólani. Azok, a miket itt elmondunk, előzetes álláspontunkból önként folyó következtetések. Kimondjuk ama hazafiatlan zsidókra, hogy a magyar nyelv ellen indított ezen hajszejük hitvány pártütés, a miért a művelt német államban zsandárokkal kísértetnek ki őket a határra. Mert ellene támadni a magyar nyelvnek, annyi, mint fellázadni a magyar nemzet ellen, a magyar haza ellen, a mely őket táplálja, felgazdagítja, jogokkal felruházta; *még olyan jogokkal is, hogy pört indithassanak a nemzet nyelve ellenében, egy idegen nyelv érvényesítése érdekében!*

Hanem hát ennek a következményeit ők lássák, hogy ha a bolond örületükben feldobott kő a fejükre fog visszahullani. Mert ne higgyék, hogy ez így mehet a végtelenségig. Oh — nem! *Sunt denique fines* — mindennek van határa! És ha a nemzet, közelebről városunk társadalma látja azt, hogy ez a népség arcátlanul, még a nyelvéből is ki akarja őt pörölni, elvégre majd

csak megérzi a tulságosan erős marást és a hitvány élőködőket lerázza a tésztéről. És hogyha ez a népség ezen az uton akar haladni tovább is, majd meglátandja, hogy bármennyire megerősödött is vagyonilag a magyar nemzet jóvoltából, de azért a magyar társadalom kebelében zsargon-német nyelvű zsidó-államocskát nem fog alkotni. Hanem, ha úgy tetszik, a sionista-egyesület támogatásával talán — Palesztinában. Akkor pedig akár mindjárt is szedelőzködjek, mert a magyar nemzet, a magyar társadalom még igen könnyedén lerázza magáról őt. Ennek a magyar nemzetnek, ennek a magyar társadalomnak pedig egy része a hazafias magyar zsidóság is!

Spontán alkalmosságúval idézhetjük e hazafiatlan népségnek a Bülow gróf, német kancellár szavait, melyeket pár nappal ezelőtt mondott a pózeni lengyelek németesítése ügyében (persze magyarra téve):

„A kiknek pedig nem tetszenek az itteni állapot, azok verjék le a magyar port saruikról és vándoroljanak ki!”

Ezen ügyben nagyon kíváncsan várjuk a volt „Borod-Miskolci Közlöny” volt szerkesztőjének a véleményét. Mert tudva levő dolog, hogy mikor mi annak idején felszólaltunk a miskolci zsidóság németisége ellen, ez a t. szerkesztő ur amolyan visszautasítás-formán kikérte, hogy beleavatkoztunk az ő magyarosodásuk ügyébe, mondván, hogy ők a felekezet kebelében élvégzik a magyarosítást.

Hát most már talán szabad rámutatnunk a szép eredményre. És talán most már szabad a tényekből folyó következtetésként megállapítanunk, hogy minő erélyes volt az a kebelbeli magyarosítás, a melynek végén a német nyelvért őrvongók tábora van többségben.

Igazán kíváncsian várjuk a választ.

Kiss Lajos.

TÁRCZA.

Disznótor.

— Arany János ismeretlen verse. —

„Alkalmatosságra íródott versek, amidőn Szilágyi Sándor ur az ő első és utolsó malacának nagy és fényes gyülekezeti előtt végső tisztességtételét tartaná. Íródott és elmondott egy füzfa poéta által.”

Musám, ki lebuktál Parnasszus hegyéről,
És csak orrbezúzást nyertél pályabérül,
Szűnj meg erőltetni szárnyadat magasra,
Hagyd az égi kvartélyt a fellengző sasra.

Jobb tenéked immár itt lent tollászkodni,
Hősök és harczokról még nem is álmodni,
Lelsz alacsony tárgyat akármennyit hisz — na,
Ihol van Szilágyi s az ő poltras diszna.

Oh te disznótornak nyájas Istensége,
Kitől ihletődve jobban nyel a gége;
Bicskanyító ujjbor a vászon kehelyben,
Ki előttem állasz tanquam egy pendelyben,

Te hozzád kiáltok, te légy segítségem,
Adj egy-két rossz rimet, mert különben végem,
Csak a leghitványabb füzfa verset adsza,
Melyet ő érdemel és az ő malacza

De talán azt kérdik — magam is azt kérdem
Mi közös tulajdon vagy mi közös érdem
Füzi őket össze, hogy így énekembe
Mindig egy pórásra füzve vezettem be?

Éppen ez a dolog fő-fő csinnya binnya,
Ezért gyötör engem a versgyártás kinja,
Hogy bebizonyítsam ékes rythmusokkal,
Szépen földeritem ad hominem-okkal.

Mi hasonlatosság vagyon ő közöttök.
Elmondom uraim, ha ti nem köhögtök. —

Előben is tudjuk a tapasztalásból,
Hogy a malacz élte nem áll semmi másból,
Mint enni és inni — vaczkon elheverni,
Ily módon szalonnát és hasat nevelni.

Sándor is a háját szépen eresztgeti,
Már is látszik rajta, még pedig csak kezdi
Hátha majd disznó lesz! — amit hogy elérjen,
Üssünk össze urak — kívánjuk, hogy éljen!

Második hasonlat, hogy a malacz korog,
Sándorunk is gyakran oly gyanusan morog,
Hogy produkálhatná magát Áthenébe,
Bár malacz nem volna rejtve köpenyébe.

Azt hiszem furórét csinálhatna véle,
Ilyet még nem hallott az a Görög féle,

Nincs is egyéb olyas tulajdona néki
Mivel annyi bölcs közt magát tüntetné ki.

Harmadik hasonlat, hogy a malacz sokat
Lót, fut, csetlik, botlik, mindent felborogat,
E malacz tulajdon úgy megvan Sándorban,
Mint a két meszely bor az egy itcze borban.

Ő is mindig ott jár, a hol soh' sem kéne,
A hol orron üti egyik másik néne,
Minden lepton kárt tesz, nyal, fal, amit talál,
Kotnyeles, kótyomfitty, minden lehen kanál,

Negyedik hasonlat, hogy a malacz élve
Nem szokott fizetni se nyárba se télbe,
Mégis akad bőven arpa s kukoricza.

Sándort is tehetjük véle ezen rangra,
Minden fizetését bizza nagy harangra,
Ő maga soh' sem vet, mégis könnyen arat,
Huzza be az ajtót aki hátul marad.

Ötödik hasonlat . . . de ne menjünk messze,
Imhol van előttünk, hasonlitsuk össze,
Ez a kunczogó hang . . . de ne menjünk tovább
Ez a poczkos termet, — ez a karika láb.

Csupán egy különbség van fájdalom köztök
Az, — hogy e malaczból jóízűen ösztök,

Alkalmi czikk.

Farsangi naptárunk az idén nem valami sokat jósol. Kurta is, üres is. Összesen harminczhat nap s ez alatt is kevés lesz a mulatság. Nem csak én mondom, az egész világ azt beszéli, hogy szomorú farsangra van kilátásunk.

Elgondolkozva forgatom a múlt század harminczas, negyvenes éveinek megsárgult ujságlapjait. Olvasom a „Táncz“ alatti rovatot. Még most is sugárzik belőle a hamisítatlan jókedv. Csaknem valamennyi báli tudósító lelkesedve számol be a mulatság kiváló sikeréről. A fővárosi és vidéki bálók egyaránt népesek és élvezetesek voltak. Nem egy helyütt írják a vidéki bálról, hogy „társaság hétszázig jött egybe“, vagy: „... a terem oly tömve volt, hogy be sem fértek mind a vendégek.“

És nagyapáink, meg nagyanyáink kegyeletesen, jó keresztényhez illő módon mulattak. Vizkeresztkor kezdték és hushagyó kedden volt az utolsó bál. Mikor az ájtatos hivek homlokát behamvazta a pap, mikor elhangzott a memento mori: akkor már pihent a vonó, pihent az ifjuság. Nem szólt a zene husvét utánig. Ma a bőjtben is mulatunk. No, de nincs benne köszönet. A farsang se farsang, a bőjt se bőjt, a mulatság se mulatság. Bizony, kár megtoldani!

Mert a mai bálók, táncmultságok egy cseppet se emlékeztetnek a magyarnak hagyományos kedélyességére. A mi kevés még volna bennünk ebből a jó tulajdonságból, az is romlott, vedlett, erőltetett. Az idők változása nagyon kiforgatta a maga valóságából. Nehéz idők járnak reánk, azért erőltetett a vidámságunk. Romlott a kedélyünk, mert hiányzik lelkünkbelől a régi kölcsönös szeretet. A mi kiesi így vedletten meg-

maradt a régi jóból, azt végkép kiölte a — fényűzés.

Mert mit tagadjuk? Nagyon kevesen tudjuk, hogy meddig ér a takarónk. A legtöbben és legtöbbször tovább nyújtózkodunk. Pedig kár volt elhagyni öregeinknek ezt a jó természetét.

Gyere csak elő vén ujságom! Mondd meg, hogy hogyan is öltözködtek a mi öreganyáink, bálkiráynő korukban, „A szép nem átálján véve csupán egyszerű öltözetben jelent meg. Valamely pompás s tulságos fényű köntös nem igen láttatott.“

Pedig abban az időben volt mit aprítani a tejbe! Mégis bizony csak fagygyugyverták alatt, egyszerű kartonruhában mulattak. De jól mulattak! S úgy gondolom, hogy a tánczos fiatalságnál az a lényeges. Csakis az. Ha tönkre tánczolta azt a kis fehér ruhát, a minnek rőfét 10—12 váltó krajczárért vették — újra kimosták, kivasalták s „ugyanily, vagy színes szalagbokrokkal ékesítve“, a másik bálra is jó volt. De még a harmadikra is! A papa nyugodtan alhatott, nem főtt a feje. Ha lett volna télekkönyv, tiszta marad vala az C) lapja. Ha divat lett volna a váltó, nem kellett volna zsirálók után szaladgálni. Még csak a görögtől se kértek kölcsön. Mindenkinek kitelt a bugyellárisból.

Ma már nem lehet úgy mulatni! Nagy ára van a bálnak. Nem a belépődíj, mert az csak egy csepp a tengerben. A toalett, az öli meg a jó kedvet. Nincs rá pénz és mégis kell lenni. Lótfut az ágens, vagy hitelez a kereskedő. Lesz-e jelzalog-kölcsöne a dzsentrinek, megszavazzák a hivatalnok-ember váltóját. Jöhet már a bál! De jönni fog, mert jönni kell a lejárat napjának is.

Lehet-e vidám a leány, mikor tudja, hogy hogyan jutott el a bálterembe. Gyönyörködhetik-e a mama, mikor érzi,

hogy mily nagy áldozatot hozott a férj. Én azt mondom: nem. Így azután csak természetes, hogy a mai bálók, táncmultságok néptelenek, nincs bennök élet, lüktető kedv, vidámság.

Azt tartom, hogy igenis tudnánk mi mulatni, mert nem változott meg bennünk teljesen a régi jó vér. Nehéz idők járnak, de józan észszel a mulatságra is jutna pár garasunk.

Garasunk, mondom, nem tizesünk, meg százasunk, a melyért évekig kell verejtékezni a családfőnek. Így meg csak olyanok vagyunk, mint a tücsök. Mulatunk, pedig nincs miből se télen, se nyáron.

Hogy meg tudná változtatni a mai szomorú farsang képét a leánysereg! Csak azoknak kellene helyesebben gondolkodni. Mindjárt pompásan mulatnának az egyszerű ruhában, míg most unatkoznak a pompás öltözetekben.

Melyik jobb?

(b. i.)

„Az új zsidó templom“ című közleményünkre *Princz* Jakab urtól a következő sorokat kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Becsés lapja f. é. január hó 15-én „Az új zsidó templom“ cím alatt közzétett czikben Fürt urról és rólam azt tetszik írni, hogy a magyar hitszónoklat ügyében szavunkat nem váltottuk be. Ez téves állítás és ez ellen hazafias reputáczióink megvédése érdekében tiltakozunk.

Mi igenis követeljük a magyar szó érvényesülését új templomunkban is és ha eddig ez sajnálatunkra nem érvényesült, okai ennek nem mi vagyunk. Oka ennek azon áldatlan helyzet, melyet a magyar hitszónoki állásnak elveink és hithűségünk ellenére való betöltésével teremtettek.

Annyira ismert és köztudomásu már ez ügy, hírlapilag is annyiszor volt tárgyalva, hogy felesleges volna az egészet újból előhozni.

Kérem, sziveskedjék jelen soraimnak b. lapjában helyet adni. Teljes tisztelettel
Princz Jakab.

De szegény Sándornak, ha majd így jár szinte Nem lesz neki bezzeg ilyen tora mint e'.

Végezván beszédem épületes részét,
Halljuk a malacznak utolsó nyögését,
Melylyel az élőkől örökre bucsuzik
Mielőtt gyomrukba végképen becsuszik.

Elsőbb is gazdáján — megölőjén kezdi,
Szemét a tanyérból ő reá mereszti,
Szájában az almát mérgesen harapja,
Szóljon hát, mielőtt Lengyel ur bekapja.

A malacz bucsuzása.

Gyilkosom, kegyetlen, mivel érdemlettem,
Hogy ennyi sok éhes osztozzék felettem,
Hogy fiatalságom zsiros tavaszában,
Igy körülfogjanak szélteben, hosszában?

Ugyan nem irtóztál belém verni késed,
Melylyel nem volt eddig egy sicher döfésed,
Melytől ez ideig a patkány sem féle,
Hogy tudtál engemet általszurni véle?

Gyönyörű mulatság, gyönyörű theatrum!
Ezért mondták rólunk: par nobile fratrum.
Ilyen a barátság? a gyöngébb a vesztés?
Igy tett Piladessel a derék Orestes?

Várj rá, mert szellemem feljár kísérteni,
Minden bátorságod az inadra keni,
Nem mersz többé este az utcán járkálni,
Nem fogsz egymagadban gyertya nélkül hálni.

Ha valami éjjel paplanodban inorog,
Az én lelkem lesz az, amely ott kuncsorog,
Az lesz, mely a legszebb női társaságban,
Egyszer csak megdördül hátul a nadrágban.

De nem... megbocsátok jó keresztényen módra,
Hiszen hol találnék ily méltó utódra,
Baráti emlékül azt a gyűrűt hagyom,
Melybe — ha jól sejtem — farkam dugva
[vagyon.]

*

Arany János ez eddig ismeretlen versezete a disznótorról évekkel ezelőtt egy vidéki lapban jelent meg, melyet maga *Szilágyi* Sándor a következő magyarázó sorokkal közölt:

Olyan kicsapongó kedv szülötte volt ez a vers, a melyet maga Arany János ekképen jellemez:

A szőlős gazda is az egyszeri,
Magánkívül s őrvöngve kaczagott fel,
Látván, hogy szőlőjét a jég veri,
Dorongot ő is hirtelen kapott fel,
Paskolni kezdte, hullván könyei:

„No hát no!“ így kiált, „én uram-istenem!
Csak rajta! hadd lám: mire megyünk ketten!

Az egyetlen, a mi abban az időben a magyar embernek, kurucznak, labancznak, pecsovicsnak, liberálisnak megmaradt, az a társas élet volt. Ott kerestük, nem a vigasztalást, hanem az enyhületet olyan reményekkel, — a melyeknek megvalósulásában magunk sem bizunk.

A nagykorósi gimnáziumban néhány íróember megvonta magát. Hogy hová irjon? az nagyon kevés volt. Kevés volt a főka (könyvkiadó, folyóirat) és sok volt az eszkimó, azaz a poéta.

Hát idővel rendelkezünk bőven, jó kedvvel is rendelkezünk. Az a bizonyos politikai eltompultság, a mely mindenkit elfogott, elég időt adott. Szabó Károly, a legvérmesebb közöttünk, a hírlapoknak nagy, szorgalmas olvasója és kiváló magyarzója mindig *talált* számunkra valami biztatót, a melyet örömezt hallottunk, de a melyben keveset hittünk. Társas összejövetel is akadt, ha nem is nagyon sokszor, de koronkint mégis. Egy-egy ünnep, egy-egy névnap megadta az alkalmat. Mi professzorok éppen annyian voltunk, hogy egymás között, néhány városi barátunkat is odaértve, jól találtuk magunkat.

Princz ur levelére ismételtén kijelentjük, hogy sem Princz ur, sem a többi urak legalább még ekkoráig nem váltották be ígéretüket. Az új templomot abban a szent hitben avattuk föl, hogy ott édes magyar hazánk zengzetes nyelvén hirdetik isten ígését. És mi történt? Azóta egyetlenegy beszédet sem tartottak ott magyar nyelven. Uraim! Mikor mossuk már le városunkról ezt a gyalázatot?

A hitszónoki kérdést csak ügyes kifogásnak tartjuk, melyet a magyar nyelv ellen agitálók hazafiatlan érzelmük elpalástolására találtak ki. Ha azt a magyar hitszónokot meg lehet hallgatni az egyik templomban, mért ne lehetne meghallgatni a másik templomban?

Mi úgy látjuk, hogy vannak a zsidó hitközségben nagyon sokan olyanok, a kiknek számára a jó Isten még ekkoráig nem teremtett alkalmas magyar hitszónokot.

Szerlc.

Utazás egy határozat körül.

— Óh az a 2500 korona! —

Miskolcz város közgyűlésének december 30-án hozott határozata nyomán napról-napra nő a felebbezések száma. Ma még csak öt felebbezésről van tudomásunk, de holnap már ki tudja mennyi lesz?

Az elsőt, a legkuruczabb felebbezést dr. Németh Imre írta. Ő a határozatnak minden egyes pontját kifogásolja és megsemmisíteni kéri. Tiltakozik az ellen, hogy Soltész Nagy Kálmán a város *első polgárának* tették meg; mert — miként mondja — a míg a város nem *bolondok-háza* vagy *fegyház*, addig nincs se első, se második, se századik polgár. Kifogásolja azt is, hogy a volt polgármestert az *egyes bizottságokban* benthagyták. Ha valaki nem polgármester, akkor mint ilyen nem lehet tagja az illető bizottságoknak, ez megkötése a jövő polgármester kezének. Kifogást emel az *arczkép-festés* ellen is. Ilyen

És Aranynek, a még akkor friss, egészséges, jókedvű Aranynek nem esett nehezére nekünk valami meglepetést csinálni. Egyszer például egy ilyen tanári összejövetele az egész tanári testületet versbe foglalta.

Akkor híre sem volt a különböző politikai véleményeknek, pártvillongásoknak, valási viszályoknak, nemzetiségi különözleteknek, minden becsületes ember egy párt hoz tartozott: a semmittevők pártjához. — Semmittevés alatt értem a politikai akciótól való tartózkodást.

De térjünk vissza eredeti tárgyunkhoz. Ennek a híressé lett disznótornak az volt a genézise, hogy egyik telen vacsorára hívtam meg a kollegátust.

Arany amint 4 órakor a kollégiumból kijöttünk, hozzáfogott a versirashoz. Nagy épepeát tervezett, a melyben minden professzor le lett volna írva. De mire a hét órát elütötte, csak a bevezetéssel készült el.

Felszedte hát magát, mentegette, a hogy tudta, későre érkezését, pedig senki sem kérdezte. Hanem mikor a végén a disznópecsenye az asztalra került, derült ki a késés oka. Arany ugyanis felállott és szólt:

— Ezt a verset az utszélen találtam jöt-

dologgal a királyokat szokták megtisztelni; a közgyűlés tehát profanizálta a loyaltást. Legkeményebben az évi 2500 koronás tiszteletdíj ellen kel ki. A volt polgármesternek nyugdíj-igénye nincs, miután állásáról lemondott, sőt más állást nyert. Kegydíj pedig csak földhöz ragadt, szegény embert illet, holott a volt polgármester — felebbező szerint — milliomos és személyes munkájával most is keres évi 15—20,000 koronát.

A második felebbezést dr. Kőszegi Armand írta. Ő csak a 2500 koronának felajánlása ellen kel ki kegyetlen módon. A határozat megsemmisítését kéri azért, mert:

1-ször: Soltész Nagy Kálmán volt polgármester nyugdíjazását a törvényes módon nem kérte, tehát *nyugdíj neki nem jár*.

2 szor: mert Soltész Nagy Kálmán polgármester tudvalevőleg sem nem oly szegény, sem nem oly rokkant erejű, hogy neki *kegydíj* volna fizethető.

3-szor: mert a városi közgyűlés még az ugynevezett „hervadhatatlan érdemek“ díjazásául sem szavazhat meg Soltész Nagy Kálmán volt polgármesternek ily óriási jutalmát, a mikor egy teljesen vagyontalan város legszegényebb népeleme óriási pótdadók terhe alatt nyög, az igazán dolgozó városi tisztviselők pedig nevetségesen csekély fizetésért végzik robotjukat panasz és zúgolódás nélkül.

A mi pedig továbbá a volt polgármester hervadhatatlan érdemeit illeti, miután erről Miskolcz városa semmit sem tud, csak Ő és legszűkebb környezete; *a becsületeség pedig nem érdem*, hanem kötelessége a köztisztviselőnek. Ha mit tett a volt polgármester, becsületes munkájáért pedig és szolgálataért, minden esztendőben *megkapta fizetését*, így hát Miskolcz város közönségével szemben több és nagyobb jogigénye nem lévén, honorálásául teljesen elégséges lesz az a képzelenség, hogy becses képét miskolczi bá-

tömben; engedtessek meg nekem, hogy felolvassam.

Na hiszen volt is egetverő nevetés!

Az a jó humor, az a tréfa, az a kedély, a mely e versnek minden során előmlik, még jobban felvillanyozta a jókedvű társaságot.

A vacsoránál Tanárky prezideált, a későbbi államtitkár, a ki akkor főgondnok volt. Mellette ült az öreg Gubodi Sándor, a későbbi képviselő. A hosszantartó nevetés közben Arany újra felállott és a verset nekem atadta. Ma is meg van, kedves ereklje tőle.

Ilyen világban és ilyen hangulatban keletkezett a „Disznótör“, melynek újra való elolvasása nekem gyönyörűséget szerez.

A nehéz, a csuf idők elmúltak, de hol vannak azok a régi szép disznótörök, a melyeknek poézise volt?! Milyen szegénység és mily sötétség, ha visszanezék, de micsoda fényesség és egyszersmind Arany, mint alkalmi költő, a ki tréfából, kedvtőlésből, magántársaság mulattatására ily gyönyörű és nagy poézist szerzett! Hajh, ki az, a ki valamely nagy alkalomra egy strófát megírna olyant, a milyent ő tudott.

Szilágyi Sándor.

mulói még életében leleplezni fogják. Ez teljesen elég, sőt *tulon-tul sok*.

Már Karla Bertalan nem elégedett meg egy felebbezéssel. Ő *kettőt* írt. Mind a kettő egy nyomon halad. A 2500 korona megajánlását kifogásolja. Ha lemond a tisztviselő, — így szól a felebbezés — akkor nem is adhat neki a közgyűlés nyugdíjat; kegydíjat pedig nem kért a lemondott polgármester. A tárgyalást sem tartja felebbező törvényesnek, mert ez a pénzügyi kérdés *nem volt napirendre tűzve*.

Az ötödik felebbezést Geduly Elek Ferencz írta, a ki szintén a 2500 koronára vonatkozó határozatot támadja meg. Ő is ugyanazokat az érveket hozza föl, a miket a többi felebbező s végül azt mondja, hogy a városi közgyűlésnek nincs joga a mások pénzét nagylelkűleg odaajándékozni.

*

Ezekből a felebbezésekből mit látunk?

Azt, hogy a város polgárainak nagy része — miután a felebbezéseket nagyon sokan aláírták — nem nyugszik bele abba, hogy Soltész Nagy Kálmán volt polgármesternek évi 2500 korona tiszteletdíjat fizessen a város. A felebbezések különösen ezt a határozatot kifogásolják.

Mi, a ki a közönség között forgolódunk, szintén tapasztaltuk, hogy a nép rétegében nagyfokú visszatetszést szült ez a határozat. Manapság ugyszólván mindenki erről beszél. Uton-utfélen izgatott hangon, keresetlen szavak kíséretében tárgyalják az ügyet s különösen azon csodálkoznak, hogy Soltész Nagy Kálmán országgyűlési képviselő, a ki egyébként is gazdag ember, hogyan fogadhatta el a nép filléreiből felajánlott díjat?

Annyi bizonyos, hogy ez az ügy a polgárság körében nem népszerű, sőt mondhatni nagyon ellenszenves. És mi ennek az oka? Az, a mit Karla Bertalan említ, hogy t. i. *a kérdés nem volt napirendre tűzve*. Nem ért meg a dolog annyira, hogy a javaslatot mindenki megnyugvással fogadhatta volna. A meglepetésnek ősi rendszere ime így bosszulja meg magát.

Ha a város intéző körei nem titkolóznak, hanem kellő időben nyilvánosságra hozzák azt, hogy miképpen óhajtják Soltész Nagy Kálmán nagy érdemeit megjutalmazni; akkor a nyilvánosság közegei, a hírlapok, előkészítették volna rá a közönséget, megcsinálták volna a hangulatot annyira, hogy az ellen nem lett volna senkinek semmi kifogása.

Ámde mi történt? A város ünnepi közgyűlésben bucsuzik attól a férfutól, a ki életének minden munkáját hosszú negyedszázadon át Miskolcz városának szentelte. Ragyogó, szép szavakban ecsetelik marandó érdemeit s akkor az erkölcsi elismerés mellett egyenesen *anyagi jutalmat* emlegetnek. Ez volt a meglepetés! Mintha csak hideg zuhanynyal öntötték volna le a be nem avatott ünneplőket. Csakis a közgyűlés kiválóan jó ízlésére vall, hogy a javaslat ellen ott senki szót nem emelt. De vajjon kinek lett volna lelke megrontani az ünnep magasztos hangulatát?

A meglepetésnek ime itt a következménye. Hogy mi lesz a vége, arra valóban kíváncsiak vagyunk.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hírek.** *Zelenka* Pál püspök csütörtökön Budapesten időzött s részt vett az ág. ev. egyház nagygyűlésén. — Dr. *Schack* Béla kereskedelmi iskolai főigazgató e napokban Miskolcra időzött.

— **Az üzletvezetőség köréből.** *Gyarmathy* Dezső a miskolci üzletvezetőség területére hivatalnok-gyakornokká neveztetett ki.

— **Esdő szózat.** Ily czim alatt meleghangu felhívást bocsátott közre az ózdi ev. ref. egyház presbiteriuma az ott építendő templom és lelkészlak költségeire való adakozás érdekében. Az ózdi közigazgatási járás mintegy tíz négyszögmerőföldnyi területén szétosztva élő ref. hívek számára missiói egyházat létesítettek. A jólelkű adományok *Zsóry* György egyházi gondnokhoz küldendők Ózdra.

— **Gyászír.** Mély részvétellel vettük a leendő hirt, hogy *Szabó* Kálmán szendrői földbirtokos életének 34-ik évében hosszú szenvedés után jobblétre szenderült. Temetése tegnap délelőtt nagy részvét mellett ment végbe Szendrőn. Nyugodjék békében!

— **Uj anyakönyvvezető.** A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök *Borsodvármegyében* a sajtó-szentesi anyakönyvi körületbe anyakönyvvezető-helyettesé *Kovács* Károly segédjegyzőt nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Eljegyzés.** *Goldsmán* Ernő miskolci máv. mérnök eljegyezte *Marek* Elza urhölgyet Iglóról.

— **Hymen.** *Mocsár* Andor kir. törvényszéki aljegyző eljegyezte *Teper* Ilonka urhölgyet.

— **Esküvő.** *Bagossy* Géza február 5-én délután 2 órakor esküszik örök hűséget a sajtó-kazinczi ev. ref. templomban *Czövek* Zsuzsika kisasszonynak, *Czövek* István és neje kedves leányának.

— **A városi zeneiskola hangversenye.** A holnap, vasárnap délután 4 órakor megtartandó zeneiskolai hangversenyre, melyen először lépnek nyilvánosan a tanulók a nagy közönség elé, felhívjuk a közönség szíves figyelmét. A hangverseny a polgári és felső kereskedelmi iskola tornatermében tartatik meg.

— **Halálozás.** *Varga* József városunk egyik öreg polgára e hó 15-én 90 éves korában meghalt. Sok szép időt élt polgártársunk rendíthetetlen híve volt a függetlenségi párt elveinek. Temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe. Béke lengjen porai fölött!

— **A fürdőrésztársaság.** A miskolci Erzsébet gőzfürdő részvénytársaság múlt évi mérlege igen kedvező és így az igazgatóság azon kedvező helyzetben van, hogy a f. é. február hó 2-án tartandó közgyűlésnek öt százalékos osztására tehet javaslatot. A társaság múlt évi nyeresége 15918 K. 72 f., az előző évi maradvánnyal együtt 22525 K. 87 f. Az igazgatóság 53189 koronára rugó leírásokat eszközöl épületek, gépek és butorok leírásából. A társaságnak tartozása már nincs. Az aktívák 331,140 koronát tesznek. Fürdőjegyekből a bevétel 51220 koronát tett. A közgyűlés február hó 2-án d. e. 11 órakor lesz a városháza nagytermében és ekkor három igazgatósági és három felügyelő bizottsági tagot választanak.

— **Népmagyarosítás.** *Kiskoru Patzauer* Imre és *Anna* miskolci lakosok vezetésükkel belügyminiszteri engedéllyel „Pásztor“-ra magyarosították.

— **Megégett asszony.** Egy könnyelmű gondatlanságnak eset áldozatul egy fiatal, 24 éves asszony, a ki csak a véletlennek kö-

szönheti, hogy életben maradt. *Kis* Károlyné Vásonfőhéritő-utca 11. szám alatti lakásán a minap estefelé lámpát akart gyújtani. A lámpában petróleum nem lévén, a kannából töltött abba és pedig a kályha világánál. E közben egy pár csepp petróleum a nyitva levő kályhába freccsent, a mi hirtelen felrobbant s a kicsapott lángtól ruhája tüzet fogott. Segélykiáltására a szomszédok rohantak s megmentették az asszonyt a tüzhaltól. Súlyos égési sebeivel beszállították a kórházba.

— **A csillagos ég az ujesztendőben.** Az 1902-ik évről nevezetesebb csillagászati eseményei a következők lesznek: Lesz részünk három részleges napfogyatkozásban, a melyek közül csupán egyet láthatunk Budapesten, 1902. október 31. Lesz azonban két holdfogyatkozásunk, de az már teljes fogyatkozás lesz, a mi igen ritka tünemény, jogosan mondható a csillagos ég great attraction-jának. Az első holdfogyatkozás április 22-ikére esik s ezen a napon már megfogyatkozva két föl a hold: a második fogyatkozást október 17-én érjük meg s ekkor viszont megfogyatkozva áldozik le a hold. A Mercur február 3-án, május 28-án és szeptember 24-én este, március 17-én, július 16-án és november 4-én pedig hajnalban lesz látható. A Vénus csak február 14-ikéig lesz „csillogó esti csillag“, azontul „hajnali csillag“. A Mars, a mely emberi agynak megfoghatatlan távolságban kering földünk körül, csak 1903-ban tűnik majd föl. Annál szembetűnőbben fog ragyogni azonban májustól októberig a Jupiter és a Saturnus.

— **Rablás.** Vakmerő rablást követtek el tegnapelőtt este eddig ismeretlen csavargók, kik jó előre kieszelve, hajtották végre tervüket. *Kelemen* Miklós finkei lakos dohányos csütörtökön délután bejött Miskolcra. Betért egy kocsmába, hol csakhamar akadt néhány csavargó, a kik mellé ültek, s beszélgetésbe elegyedtek vele. Estefelé, mikor látták, hogy az atyafi már nem józan, összebeszéltek, hogy elcsalják valahová s kirabolják. Így is tettek. Úgy 8 óra tájban a Buzatérre kísérték, hol aztán megtámadták, s addig verték, ütötték, míg pénzt nekik nem adta. A halálra rémült ember kivette s átadta 36 koronáját, a mivel a gazemberek megugrottak. Az esetet *Kelemen* feljelentette a rendőrségnek, hol megindították a nyomozást.

— **A „díósgyőri izr. ifjusági egyesület“** alap szabályait a m. kir. belügyminiszterium a bemutatási záradékkal ellátta.

— **Meglopta a gazdáját.** *Teller* Vilmos mézárós-segéd *Kolma* Ferencz helybeli mézárósnál volt alkalmazásban, s azzal vizsgozta gazdáját becsülete, hogy mintegy 70 korona értékű ruháját ellopta. A rendőrség nyomoz.

— **Itt a farsang!** Karneval herczeg, a híres házasságközvetítő csörgős sapkájával múlt vasárnap Miskolcra is bevonult és ezzel megkezdődtek a táncmulatságok, a bálók. Öregnek, ifjunak nincsen ma más gondolata, mint a táncz, a multság. Bálba, multságba készül ma mindenki. Igen ám, de a ki bálba, táncmultságba akar menni, annak *finom és elegáns ruha* kell. Hol veszi ezt a mai éhínséges, pénzsűk világban? No de minden bajja van orvosság. Ott van *Szántó Mór!* Ő nála, az ő üzletében van az orvosság, a hol a *legfinomabb, lelegegánsabb báli öltönyök hallatlan olcsó árban kaphatók.* Egyik szemfüles riporterünk tanuja volt annak a jelenetnek, a midőn Miskolcz legszebb leányai s leggazdagabb menyasszony jelöltei fogadalmat tettek Karneval herczeg előtt, hogy a farsang alatt csak azzal a fiatal emberrel tánczoluak szívesen, csak annak a férfinak nyújtják kezüket a szent házasság életre, a ki a táncmultságok sima parkettjén a *Szántó Mór* üzletéből vásárolt elegáns öltönyben jelenik meg. Feltehetően Miskolcz ifjai, házalandó férfiai, siesetek *Szántó Mór*hoz. Ma a szerencse, a bol-

dogság csillaga csak a *Szántó Mór elegáns öltönyeire ragyog.*

x **Gyermekek fürösztéséhez** és mosdatásához legjobb a *Szabó Béla*-féle szín- és illat nélküli **gyermek szappan**, a mi legfinomabb oliva és pálma olajjal készül, ennélfogva az érzékeny gyermekbőrre igen szelíden hat, azt puhítja és kipállás ellen óvja. Ezen kiváló tulajdonságánál fogva felnőttek s különösen érzékeny bőrűek is nagy sikerrel használják rendes mosdó szappan gyanánt. Ez, a ma már országszerte s a fővárosban is igen elterjedt s kedvelt szappan, melynek darabja 25 kr., 3 drb. 70 kr. Kapható Miskolcra *Szabó Béla* főutczai gyógyáru és illatszer-üzletében és a következő czégeknel: *Mahr* Károly, *Juhász* József, *Weidlich* Pál, *Nagy* Miklós, ifj. *Klein* testvérek, *Garai* József, *Berzy* László, *Pádit* Sándor üzletében.

x **Tartalékos tiszti és tiszthelyettesi egyenruhák és felszerelések legfinomabb kivitelben** jutányos árban készíttetnek, ugyszintén a honvédséghez áthelyezett tartalékos tiszti egyenruhák átalakíttatnak. **Kokály Tamás** és fia ezred szabók *Széchenyi-utca 60.* (*Rosenberg* Gyula szőnyegáruháza mellett.)

x **Remek báli ujdonságok selymek és kelmekben és batistokban**, azonkívül nagy selyem eladás maradékokban feltűnő olcsó árakban. **Barta Jenő** divatáruházában Miskolcz.

Mulatságok.

Farsangi naptár.

- Január 18: Tiszti estély a Koronán. — A kereskedők és kereskedő ifjak hangversenynyel egybekötött táncestetélye.
- „ 19: Az izr. ipartestület bálja a Koronán.
- Február 1: Az ev. ref. filléregylet elite bálja a Koronán.
- „ 4: Az ev. ref. főgymn. ifjuságának hangversenynyel egybekötött táncestetélye a Koronán.
- „ 8: Az ipartestület tánczvizalma a Koronán.
- „ 9: A miskolci mezőgazdák tánczvizalma a Koronán.

— **A mai táncestetély.** A miskolci kereskedők és kereskedő ifjak hangversenynyel egybekötött tánczvizalma ma este tartatik meg a Seper-szálló nagytermében. A táncestetély iránt a közönség körében élénk érdeklődés nyilvánul s feltétlenül bizonyosra vehető, hogy az kitűnően fog sikerülni. Itt adjuk a hangverseny műsorát: 1. *Wieniawsky* „Legenda“. Előadják: *Hegedűn*: *Recht* Sándor ur. *Zongorán*: *Lányi* Ernő ur. 2. *Tauber*: a) „Madardal“, b) „Csiri-biri“-dal. Éneklő: *Feledy* Boriska urhölgy. 3. „A táncz.“ *Irtá* és felolvassa: *Dr. Flamm* Dezső ur. 4. *Hubay*: „Cserebogár abrand.“ Előadják: *Hegedűn*: *Recht* Sándor ur. *Zongorán*: *Lányi* Ernő ur. 5. „Népdal-egyveleg“ czigányzenekarral. Éneklő: *Feledy* Boriska urhölgy. 6. *Grünfeld*: „Potpourri.“ Előadja czigányzene kísérettel: *Grünfeld* Bertalan ur.

— **Vasutasok multsága.** A miskolci máv. altisztikör február 5-én a „Korona“ nagytermében rendezti jótékonyczélú táncestetélyét, melyre a rendezőség a következő meghívót bocsájtotta ki:

A miskolci máv. altisztikör 1901. évi február hó 5-én a borsodvármegyei nőgyeleti árvaházban vasuti leányárvák részére létesítendő alapítvány és saját könyvtára javára a „Korona“-szálló emeleti dísztermében *Bogár* Vincze zenekara közreműködésével zártkörű táncestetélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Családjegy 4 kor. Személyjegy 2 kor. Karzat 1 kor. Körtagok a család- és személyjegyeknek felét fizetik. E jegyek

csakis este a pénztárnál kaphatók. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók a körhelyiségben (Arany János-utca 25.). A rendező-bizottság: Krósz Elemér elnök. Zaborszky János, Schmidt Károly, Lengyel Imre alelnökök, Irsa Ernő jegyző, Radványi György, Kübecher Károly, Mojnár Venczel pénztárnokok, Roma György, Darányi János, Peikert Ferencz, I. Tóth György ellenőrök. Vigalmi bizottság: Tatar Lajos elnök, Altman László, Bing Henrik, Buday Béla, Büdi József, Chován Lajos, Darvas Herman, Farkas Béla, Fedák Ferencz, Fejérpataky László, Gétzy Gyula, Grandtner Sándor, Gubertsik Jenő, Husehka Vilmos, Hradil Rezső, ifj. Irsa József, Irsa Tibor, Jankovics Gyula, Jávorszky János, Jászay Sándor, Kapussy Pál, Kappesz Márton, Kiss Endre, if. Kruppa János, Köhalmi Zoltán, Marcziniák Antal, Nyitray Aladár, Oswald János, Pálffy Béla, Petrik József, Paulikovics Gyula, Rusznyák Rezső, Révész Jakab, Simon János, Schifke Frigyes, Schwazta Károly, Székely Győző, Tóth Lajos, Vigh Ignác, Világhy Kálmán, ifj. Zittler János.

Színház, művészet.

(—f—) Gaudillot szellemes bohózatának, a „Teknősbéka“-nak szerdán este volt a bemutatója.

A „Teknősbéka“ a francia bohózatok legjavából való s eléggé erős pikantériái a fővárosi bemutató után köztudomású lett. Egy fiatal párnak válása s illetve a házasság újbóli folytatása képezi a darab meséjét, a melynek keretében a legszínesebb pikantéria honol s habár a rendező alaposan meghuzta az egyes részleteket, mindamellett maradt elég a jóból. Az első felvonás még csak hagyján, hanem a második felvonás . . . az már valami . . . A férj, a ki azt hiszi, hogy el van választva első feleségétől, újból nőül s lakodalmát tartja. A lakodalmos éjjelen hálószobájába jön felesége, a ki férje újabb házasságáról mit sem tud. Férjét vissza akarja hódítani és pedig néne tanácsára akként, hogy lefekszik az ágyba s — engedtesse meg — hogy itt a néni szavait citáljuk: „biztosan tudom, hogy reggelre kibékülnek.“ Hát kérem, ez még mind semmi, hanem a mi eközben történik, az már rendkívül tetszett a közönségnek, t. i. a feleség nyílt színen vetkőzik s bizony — valljuk be őszintén — midőn fess hősnőnk vetkőzési jelenete kezdődött, mindenki oly figyelemmel kísérte a mozdulatait, mintha semmi . . . azaz, hogy igen sok történnék. Abban a pillanatban pedig, midőn a legérdekesebb része következett volna a vetkőzésnek, az ágy mellett levő függöny legördült s a néző előtt minden ellett zárva. Erre általános nem tetsző moraj hangzott végig a nézőtérben. A közönség még többet akart látni. Pedig ez is elég volt. — A harmadik felvonásban a kölcsönös félreértések kimagyarázása után legördül a függöny s azzal távozik a néző a színházból, hogy kaviarból kapott eleget.

Az előadás, ha nem is emelte a darab sikerét, de nem is rontott rajta. — *Holéczy* Ilona Leonie szerepében elég jó volt s ama bizonyos jelenetnél nagy hatást ért el. — *Hetényi* ugyesen játszta a férjet, ugyszintén *Rajz* is Briquet. Feltétlen dicsérrettel adóznak *Follinusznának*, ki a nagynéit játszotta. *Zsoltoványi* játéka szintelen volt. — Kisebb szerepeikben *Várady* Jolánka, *Jónás* Margit, *Latabárné*, *Virág*, *Kemény*, *Bogyó* és *Radó* ügyeskedtek.

A bemutatót alig fél ház nézte végig.

*

A kis szökevény.

A kis szökevény csütörtök esti reprizénél teljesen űr-s volt a nézőtér. Nem találunk erre indokot s nem értjük közönségünket, hogy egy ily szép zenéjű operett előadásánál miért nem jön színházba. Hogy az

előadás nem volt gördülékeny, összevágó és gyors menetű, csak ennek tulajdonítható, mert a szereplőkre rendkívül hat, ha nincs közönség.

Csak ketten, *Feledy* Boriska és *Szalkay* Lajos voltak azok, a kikre ez nem hatott. *Feledy* Boriska oly édes, aranyos kis szökevény volt, a milyennek párját kell keresni. Játéka, éneke egyaránt elragadó. A közönség lelkesen tapsolta s minden énekszámát megismételtette, felvonások után pedig többször a lámpák elé hívta. Az a frenetikus taps, a mely az „elpirulni“ dal után felhangzott, igazi, szívből jövő taps volt s elismerése annak a kiváló művészetnek, a melylyel minden szerepét felruházta. Gyönyörű csillagformába kötött virágot és egy remek csokrot kapott.

Szalkay Lajos Tamarin testvér hálás szerepében élénk derűtséget keltett s jóízű alakítást nyújtott.

Szelestey Elzának, mint mindig, ugy ezuttal sem volt szerencsés estéje s ha valakire, ugy ő reá lehet mondani, hogy játéka nem az űres ház hatott. Énekéről nem is beszélünk, mert hisz énekelni nem tud, szavait pedig meg sem lehet érteni, a mi pedig a tánczait illeti, az nem szinpadra, hanem az orfeumba való. Hogy tud tánczolni, azt elismertük, elismerjük ezuttal is, de tessék diszkretnen tánczolni, nem pedig ugy, mint egy excentrique tánczosnő.

Cserey Irma játékában és énekében kevés kifogásolni való van, ám nem értjük, miért volt suhogó selyemben? *Hetényi* (Fillipper), *Kemény*, *Radó*, *Zsoltoványi* és a négy szeczesiós hölgy elég jók voltak.

A harmadik felvonásban *Perczel* nővérek ügyesen lejtett tánczát megismételtették.

Megemlékezünk még ama pisszegésről, a melyet az első felvonás után észleltünk s a mely a magasról jött ugyan, de a melynek kiindulási pontja a páholyban van, ahol jól szervezett *uri* (?) társaság készíti elő s in- ténzi azt. — Ez Uraim, nem gentleman dolog! *Horváth* Károly rendőrkapitány erélyes közbelépése a további tüntetést megakadályozta.

** **Kulisszák mögöl.** *Hetényi* Dömény Elemér, szintársulatunk tagja a jövő hónapban egy könyvet ad ki, a melyben tíz éves színészkedése alatt szerzett tapasztalatok alapján több, a színészeletből vett történetet, kulissza titkokat ír le. Itt adjuk az előfizetési felhívást:

Előfizetési felhívás. Már ide s tova tíz éve vagyok a szini pályán, nagyon természetes tehát, ha nem rendelkezem azokkal, kiknek „sírgető unszolására“, a magamfajta kezdő írók elszokták határozni szellemi termékeiknek kinyomatását. De ha lennének is ilyen barátaim, akkor sem bujnék a hátuk mögé, mert lelkiismeretem nem vinne rá, hogy — ez ügyben — teljesen ártatlan embereknek hozzám való szeretetét azzal viszonzom, hogy kitegyem őket a munkámat olvasó közönség esetleges öszeszidásának. — Tartom a hátamat magam. Ajánló levelet sem hozok magammal, mert a valódi értékét óhajtom megismerni annak a munkámuak, melyet — a tapsaival nekem adózt — „ezerszemű Caesar“-nak tollal is nyújtottam. Előfizetést hirdetek 1902. februárban Miskolczon megjelenő „*Kulisszák mögöl*“ című kötetemre, a mely tartalmazni fog tizenegy, a színészeletből vett történetkét. Előfizetési ára: füzve 2 korona, diszkötésben 3 korona, vidékre ajánlott küldéssel 2 korona 40 fillér, illetve 3 korona 40 fillér. Az előfizetési iverk és pénzeket 5 ig kérem alábbi címemre beküldeni. Nem ígérek többet, mint a mit adhatok s a mennyit elvárhat tőlem a tollamat ismerő közönség. Miskolcz, 1902. január hó. Kiváló tisztelettel: *Hetényi* Dömény Elemér, a miskolczi „Színházi Ujság“ szerkesztője s a színház rendezője.

Törvénykezés.

Képviselőjelöltek a bíróság előtt.

Érdekes ügyet tárgyalt tegnap a miskolczi kir. törvényszék, mely egyik utójátéka volt a mult évben végbement képviselőválasztásoknak.

Dr. *Hebrony* József miskolczi és dr. *Szeless* Ödön rimaszombati ügyvédek felett mondott ítéletet a bíróság, kik 1901. évi augusztus hó 3-án itt Miskolczon a Korona-szálló nagytermében kard-párbajt vívtak, harczképtelenségig. A párbajnál dr. *Hebrony* József segédei voltak: dr. *Holländer* Gusztáv és dr. *Német* Imre ügyvédek, dr. *Szeless* Ödön pedig *Kubik* Béla országgyűlési képviselő és *Draskóczy* László földbirtokos. A párbajban dr. *Hebrony* József a fején, dr. *Szeless* Ödön a jobb mellén sobesült meg könnyebben.

A tárgyaláson Pócs Endre kir. törvényszéki bíró elnökölt, mint szavazóbírák dr. *Görgey* Sándor és dr. *Zelenka* Lajos kir. törvényszéki bírák szerepeltek. A jegyzőkönyvet *Mikecz* János vezette. A vádat *Bulyovszky* Gusztáv kir. ügyész képviselte.

A tárgyalásra a segédek nem idézték meg s így a tárgyalás rövid lefolyású volt.

Vádlottak mindketten beismerték, hogy párbajt vívtak, a részletekre azonban nem akartak kiterjeszkedni.

A párbaj oka köztudomású.

Még az országban a választások előjelei alig mutatkoztak, Dédesen már magasan csapkodtak a választási mozgalmak hullámai. Egyszerre több jelölt is akadt s megindultak a választási harczok. Dr. *Szeless* Ödön és dr. *Hebrony* József jelöltek voltak a kerületben, s így mint ellenfelek állottak egymással szemben. Dr. *Szeless* Ödön a választási harczok közepette nyilatkozatot tett közzé egy fővárosi lapban, a melyre dr. *Hebrony* is nyilatkozott. Erre megtörtént a kölcsönös kihívás és végbement a párbaj.

A bíróság a tegnapi főtárgyaláson meghallgatva *Bulyovszky* Gusztáv kir. ügyész vádbeszédét és dr. *Hebrony* József, valamint dr. *Szeless* Ödön védelmeit, mindkét vádlottat 6-6 napi államfogházra ítélte.

CSARNOK.

Az unatkozó korcsolyák.

Tegnap látogatóban voltam valahol.

Sürgős beszélni valóm lett volna a házbelleikkel, de csak a szobaleányt találtam otthon. Hanem az bizonyos, hogy ez a szobaleány takaros egy persona volt!

Mikor beieptem, a benyíló ajtó mellett levő kis fülkében kutattam. Három pár korcsolya volt ott felakasztva egymás mellett; azoktól lestem el én s következő beszélgetést.

Az egyik pár, mely ildomtalan nagy volt az istenadta, rákezde:

— No az idén nem tudom, hogyan leszünk az órabeosztással!

— Tavaly én voltam köztetek a legelső a pályán. A gazdammal folyton a kis szomszéd asszony után sasiroztunk. Tudjátok, a kis szomszédasszonynak olyan gömbölyű szemei vannak, mint egy krajczár. Az aranszöke haja apró tincsekben hull a homlokára, a két orcáján gödröcskék támadnak, a mikor nevet. Az orra pedig isteni módon fitos. A gazdám ő vele, én meg az ő korcsolyáival kötöttem szoros barátságot.

De, az istenért, erről ne szóljatok ám gazdám feleségének!

Még utóbb zsbárushoz küldene s többé sose látnám viszont a kis szomszédasszony korcsolyáit.

Az ildomtalan nagyságu korcsolyapár nagyot sóhajtva, elhallgatott.

Rákezdte a másik pár, a mely filigrán volt, helyes volt s akkurátosan formás női lábakra készült.

— Beszélhetsz jó vitéz, — mondta az; a hogy ti távoztatok a jégről, jöttünk utánatok mi. A te gazdád felesége, már tudniillik az én asszonyom, meg a szomszédasszony ura, már tudniillik a szomszéd ur. Milyen szédületes gyorsasággal siklottunk át a jégen. De csak egynehányszor karikáztunk rajta végig.

A szomszéd ur nem igen szeretett a tömeg között, mindig a pálya leghátulsó részére igyekezett, a hol sötétség honolt s a hol nem zavarta őket senkisé. Aztán sugtak-bugtak, magam se tudom, miről.

Igen messze voltam alattuk; mert tudhatjátok, hogy az asszonyunk is, meg a szomszéd ur is olyan idő tájban született, mikor sok eső járt a vidéken.

A harmadik pár korcsolya, (a legkisebb, a legformásabb mind között!) egy ideig csak hallgatott, hanem hogy az öregek befejezték a beszédet, nekidurálta magát az is.

— No — mondta — én a kisasszonyommal együtt csak a papa, meg a mama viszatérte után juthattam a jégre.

De milyen óriási szerencsém volt nekem! Mindennap más gavallér kötött fel a kisasszonyom lábára. A huszár-kadétól fel a legfiatalabb kapitányig; a baka kapitánytól le a legsnejdigebb kadétig. Azután sorra,

rendre jöttek, jegyzők, aljegyzők, bírák, ügyvédek, orvosok, tőkepénzesek, patikusok. Kíváncsi vagyok, hogy ezen a téren, milyen rekordot érek el majd az idén . . .

Megcsiptem a szobaleány ajkát, az pedig közelebb simult hozzám és — mosolygott. Künn azonban ijesztően sötétetni kezdett. . . . Hanem azért lámpát kár lett volna gyujtani.

Hirdetmény.

Az 1880. évi 27. t.-cz. 13. § a 3. pontja értelmében mindazon védkötelesek, kik már az 1902. évi ujonez állítás évében a felhívott korosztályok valamelyikébe nem tartoznak, de ezen törvény rendelkezése alá esnek, kötelesek mindaddig, míg hámentes. díj kötelezettségük tart, minden év február havában állandó tartózkodásuk helyén jelentkezni.

A törvény ezen intézkedésének meg nem tartása ez ideig is sok kellemetlenségre szolgáltatott okot, de a mennyiben a munka adók segédek távozását be nem jelentvén, — az ekként terhükre kirótt adó a munkaadókon vétetett meg. — De másrésről az évközben beállott esetleges változások sem hozatván a hivatal tudomására, a díjkötelesek terhére magasabb adó rovatott ki.

A midőn tehát a díjkötelezettek a hivatott törvény megtartására figyelmeztetnek, egyidejűleg a törvény 11. §-a értelmében felhívhatnak a t. munkaadó, kereskedő és iparos urak is, hogy alkalmazottaikat a f. évi február hóban beszédendő vallomás iv kitöltésére hivatalunkhoz annál is inkább utasítsák, nehogy az idézett t.-cz. 20. §-a értelmében a bejelentést elmulasztó védkötelezett a kirovandó díj háromszoros, esetleg hatszoros összegének megfelelő pénzbírsággal büntetessék meg.

Miskolcz, 1902. január hó 9-én.

Miskolcz város adópenztári hivatala.

Hirdetés.

Miskolcz város képviselőtestületének 1902. évi január hó 7-ik napján 6. sz. a. kelt határozatából folyólag közhírré tesszük, hogy a miskolczi 3387. h. r. sz. alatt felvett s e honvéd laktanyával szemben levő Serház utcai zsákköznek Klein Ferencz helybeli lakos részére való részleges eladási ügye az 1886: XXII. t.-cz. 110. paragrafusához képest a f. évi február hó 11-ik napján tartandó közgyűlés tárgysorozatába fog felvétetni.

Kelt Miskolcz város képviselőtestületének 1902. évi január hó 7-én tartott közgyűléséből.

Dr. Kun József,
v. főjegyző.

Pallaghy,
polgármester h.

Nyilt-tér.

Utazáskor felette alkalmas!

Rövid használat után nélkülözhetlen.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva!
(Bizonyítvány Bécs, 1887. Jul. 3)

Kalodont

Nélkülözhetetlen

Fogcréme

Előkelő higienikusok elismerik, hogy a száj és fogak rendszeres és alapos ápolása az egészségnek egyik főfeltétele. Különösen gyomor-morbajok ez által megakadályozhatók. Ez élrá mint kipróbált szer a „Kalodont“ bizonyult, mely antiseptikus hatásánál fogva a szükségelt mechanikai tisztítás által a fogakra a legjobb hatással van.

Makulatura-papír

kapható

a kiadóhivatalban.

Egy klg. 16 fill.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító társasága.

Vágyon 1900. december 31-én || Biztosítási állomány 1900. decz. 31-én

1,687,840,168.45 frank || 5,914,496,829.12 frank

Felvilágosítással szolgál

Magyarországi vezérigazgatóság: Budapest, IV., Károly-körút 26.

és a borsodmegyei főügynökség:

Edelstein Aladár

Miskolcz, Széchenyi-utcza.

MEGHIVÓ.

A MISKOLCZI FÜRDŐ-RÉSZV.-TÁRSASÁG

1902. február 2-án d. e. II órakor

a városháza nagytermében

rendes évi közgyűlését

fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívhatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Közgyűlési elnök és jegyző választása.
2. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés az 1901. évi üzletév eredményéről.
3. A mérlegben feltüntetett tiszta nyeresmény feletti intézkedés.
4. Három igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választása.

Miskolcz, 1902. január 14-én.

A miskolczi fürdő részv.-társ.
igazgatósága.

Az alapszabály 13. §-a értelmében a bemutatóra szóló részvények a közgyűlést megelőzőleg — átvételi elismervény ellenében — letéteményezhetők a helybeli pénztintézetek bármelyikénél és Kóris Kálmán társ. pénztárnoknál, a hol a zárszámadás is megtekinthető.

SZELÉNYI és TÁRSA Miskolcz

Farsangi idényre

ajánljuk

a legdivatosabb anyagokkal

dúsan felszerelt

KÖNYVNYOMDANKAT

meghívók,

tánczrendek,

belépő-jegyek,

eljegyzési értesítések,

esküvői meghívók

elkészítésére.

Széchenyi-utca 34. szám.

Könyvnyomda ≈

≈ **Könyvkötészet**

Doboz-gyár ≈

Pontos kiszolgálás. ~ Elegáns kiállítás.

Könyv- és hirlap-kiadó vállalat.

A „SZABADSÁG” kiadó-hivatala.